

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 10 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1927

ΠΡΟΕΔΡΙΑ Κ. ΖΕΓΓΕΛΗ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΜΕΛΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ. — "Εκθεσις περὶ τῶν ἐορτῶν **Berthelot**, ὑπὸ
κ. **Κωνστ. Ζέγγελη**.

Ἐπιστρέψας μόλις ἐκ τῶν ἐορτῶν ἐπὶ τῇ ἑκατονταετηρίδι τοῦ **Berthelot** τελειοθεισῶν ἐσχάτως ἐν Παρισίοις καθ' ἃς ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν μοι ἔκαμε τὴν ὑψηλὴν τιμὴν νὰ μοι ἀναθέσῃ τὴν ἀντιπροσωπεῖαν αὐτῆς, ὀφείλω ἐν ὀλίγοις νὰ ἐκθέσω τὰ κατὰ τὴν ἀντιπροσώπευσιν αὐτὴν κατὰ τὰς ἐν λόγῳ ἐορτάς.

Τὰ τῆς μεγαλοπρεπείας μεθ' ἧς αὗται ἐτελέσθησαν ἐν τῷ μεγάλῳ πνευματικῷ κέντρῳ τῶν Παρισίων εὐρέως ἐκτεθέντα εἰς τὰς ἐφημερίδας εἶνε εἰς πάντας γνωστὰ καὶ οὐδὲν θὰ εἶχον νὰ προσθέσω.

Ἡ ὅλως ἐξαιρετικὴ αἰγλή μεθ' ἧς ὑπὸ ὅλου τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου περιεβλήθησαν αἱ ἐορταὶ αὗται δὲν ὀφείλεται μόνον εἰς τὴν ἑξοχὸν προσωπικότητα τοῦ **Berthelot**, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν εὐτυχὴν ἰδέαν ὅπως ἀντὶ ἄλλου μνημείου ἢ ἀνδριάντος ἀποθανάτισσῃ ἡ Γαλλία τὴν μνήμην του συμφώνως καὶ πρὸς τὸν χαρακτῆρα τῆς ἐπιστημονικῆς του ζωῆς, δι' ἔργου διεθνοῦς χαρακτῆρος. Τῆς ἀνεγέρσεως διεθνοῦς οἴκου τῆς Χημείας, ὅστις θὰ ξενίζῃ πάντα παρπερίδημον ἐν Παρισίοις χημικόν, θὰ τὸν φέρῃ εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν συναδέλφων του καὶ θὰ τῷ παρέχῃ ἰδίως διὰ τῆς πλουσίας βιβλιοθήκης του τὰ μέσα τῆς εὐρυτέρας μελέτης καὶ εἰδικωτέρας ἐρεῦνης τῶν ἀπασχολούντων αὐτὸν ἐπιστημονικῶν ἢ τεχνικῶν ζητημάτων.

Περὶ τῆς ἐπιστημονικῆς δράσεως τοῦ ἐξαιρετικοῦ αὐτοῦ πνεύματος τοῦ **Berthelot**, εὐρύτατα ἔγραψαν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν ἐορτῶν καὶ ὠμίλησαν ἀριστεῖς ἐν τῇ ἐπιστῇ καὶ τῇ πολιτείᾳ. Εἰς εἰδικὸν τεῦχος τῆς «*Chimie et Industrie*» ἔπερ ἐζήτησε τὰς γνώμας διαφόρων χημικῶν ἐπὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ ἔργου τοῦ μεγάλου διδασκάλου, ἡμεῖς περιωρίσθημεν κυρίως νὰ τονίσωμεν, τὸ ἐξαιρετικοῦ διὰ τὴν Ἑλλάδα ἐνδιαφέροντος γεγονὸς ὅπερ προέκυψεν ἐκ τῶν μακρῶν ἐρευνῶν του εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Χημείας ὅτι τουτέστι καὶ ἡ Χημεία εἶνε ἐπιστῇ Ἑλληνική. Ὅτι αἱ ἐμπειρικαὶ εἰς τὴν παρασκευὴν τῶν μετάλλων καὶ κραμάτων γνώσεις τῶν Αἰγυπτίων

περιεβλήθησαν επιστημονικὸν ἔνδυμα διὰ τὴν περὶ κόσμου καὶ ὕλης θεωριῶν τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Ἀριστοτέλους, τοῦ Δημοκρίτου, χάρις εἰς τὰς συγγραφὰς τῶν φιλοσόφων τῆς Ἀλεξανδρείας, τοῦ Συνεσίου, τοῦ Ὀλυμπιοδώρου, τοῦ Ζωσίμου.

Οὕτω πῶς ἐκ μιᾶς ἐμπειρικῆς τέχνης προέκυψε μία ὕψηλὴ ἐπιστήμη ἡ Χημεία, ὅπως μὲ τὴν λέξιν ταύτην καὶ τὴν ἰδίαν γραφὴν ἀναγράφεται τὸ πρῶτον εἰς τὰς συγγραφὰς τοῦ Ζωσίμου.

Αἱ παρατηρήσεις μου αὗται ἐτονίσθησαν ὥς εἶδον τότε καὶ ὑπὸ τοῦ Χρόνου τῶν Παρισίων.

Ὑπ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα συνέταξα καὶ ἔγγραφον ἐπὶ μεμβράνης προσλαλιὰν ἐκ μέρους τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ἣν κατέθεσα κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς Σορβώνης.

Ἐπιτρέφατέ μου νὰ σᾶς ἀναγνώσω αὐτὴν ἐν μεταφράσει.

«Ἡ Ἀκαδημία τῶν Ἀθηνῶν ἡ ἀρχαιότερα καὶ νεωτέρα συγχρόνως τῶν Ἀκαδημιῶν, θεωρεῖ ἑαυτὴν εὐτυχῇ δυναμένην νὰ συνενώσῃ τὴν ἔκφρασιν τιμῆς καὶ θαυμασμοῦ αὐτῆς μεθ' ὅλου τοῦ επιστημονικοῦ κόσμου, πρὸς τὸ φωτοδόλον αὐτὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖον λαμπρύνει τὸ στερέωμα τῆς Γαλλικῆς Ἐπιστήμης, ἐπὶ μακρὰς δεκαετηρίδας.

Ἡ Ἀκαδημία τῶν Ἀθηνῶν δὲν λησμονεῖ ὅτι ὁ ἀκαταπόνητος οὗτος ἀνὴρ, ὅστις ἐπὶ ἡμῖς αἰῶνα κάθε ἡμέραν ὥθει τὴν χημείαν κατὰ ἓν βῆμα ἐγγύτερον πρὸς τὴν ἀλήθειαν, εὔρεν οὐχ ἦττον καιρὸν ν' ἀναδιφήσῃ τὴν ἱστορίαν τῆς καὶ διὰ πολυσελίδων μελετῶν νὰ καταδείξῃ ὅτι τὸ πρῶτον ὕλικόν τῆς Χημείας, τὸ ὁποῖον οἱ Αἰγύπτιοι σοφοὶ εἶχον ἐπιμελῶς περισυλλέξει, ἔλαβε τὴν επιστημονικὴν πνοὴν ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας φιλοσόφους, τὸν Πλάτωνα, τὸν Ἀριστοτέλη καὶ τὸν Δημόκριτον.

Διάδοχος ἐκείνων, μὴ περιορίζων τὴν ἔρευναν εἰς τὸν στενὸν χώρον εἰδικῶν θεμάτων ἀλλ' ἀτενίζων ἐφ' ὅλου συγχρόνως τοῦ εὐρέως πεδίου, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ ἐπιστήμη τοῦ Lavoisier ἐκτείνεται, ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ὀλίγων ἐπιστημόνων τῶν νεωτέρων χρόνων, οἵτινες ἔσχον τὴν δύναμιν νὰ ἐμφανίσουν τὴν ἐπιστήμην ἐν ὅλῳ τῇ μεγαλείῳ, ὅπερ ἡ γενικωτέρα ἔρευνα καὶ ἐπισκόπησις τῶν επιστημονικῶν ἀληθειῶν τῇ προσδίδουν.

Ἡ Ἀκαδημία τῶν Ἀθηνῶν εὐχεταί εἰς τὴν Γαλλίαν ὅπως τοιαῦτα μεγάλα διὰ νοιαί, αἵτινες ἄνευ διαλείψεως συνεχίζουσιν μέχρι σήμερον τὸ ἔργον τῶν Descartes καὶ Pascal, λαμπρύνουν πάντοτε τὸν επιστημονικὸν τῆς Γαλλικῆς ἐπιστήμης ὀρίζοντα».

Πρὸς τούτοις ἐπιθυμῶ νὰ προσθέσω καὶ ὅτι ἐν τῇ ιδιότητί μου ὥς ἀντιπροσώπου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἔτυχον πολλῶν ζωηρῶν ἐνδείξεων συμπαθείας πρὸς τὸ νεοπαγὲς ἡμῶν ἴδρυμα.

Ἐν τέλει ὀφείλω νὰ ἐξάρω τὴν θερμὴν συμμετοχὴν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν διε-

θνή εισφορὰν πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ οἴκου τῆς Χημείας· οὐ μόνον αἱ σταλεῖσαι συνδρομαὶ ὑπῆρξαν ἐν σχέσει πρὸς τὸν πλοῦτον τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς μικρᾶς εὐρύτητος τῆς χημικῆς βιομηχανίας αὐτῆς λίαν ἐκανοποιητικαί, ἀλλὰ ἀπὸ ἀπόψεως τῆς τῶν ἐπιστημόνων τῆς Ἑλλάδος ἠθικῆς καὶ ὕλικῆς συμμετοχῆς ἀπολύτως κρινόμεναι, θέτουν ἡμᾶς εἰς μίαν τῶν πρώτων ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ ἐνδιαφέροντι θέσεων.

Διότι καὶ μὲν πλούσια πολὺ κράτη, ὡς τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς ἐψήφισαν μεγάλα καὶ στρογγύλα ποσά. Ταῦτα ὅμως ἐδόθησαν παρὰ τῶν Κυβερνήσεων αὐτῶν ἀποκλειστικῶς. Τοῦναντίον αἱ συνδρομαὶ τῶν καθ' ἑκάστον ἐπιστημόνων καὶ ἐπιστημονικῶν σωματείων τῆς Ἑλλάδος ὑπερβαίνουν τὴν γενναίαν συνδρομὴν τῆς Ἑλλ. Κυβερνήσεως. Καὶ εἴνε λίαν εὐέλπι σημεῖον τοῦτο ἰδίως διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν ἑλληνικὴν νεολαίαν, ἣτις ἀθρόα ἔσπευσε καὶ ὅλως αὐθόρμητος ν' ἀποστείλῃ πολυάριθμος τὸν ὁβολὸν αὐτῆς, ἐπιδεικνύουσα τὴν μεγάλην αὐτῆς τιμὴν πρὸς τὰς ἐξεχούσας κορυφὰς ἐν τῇ ἐπιστήμῃ ἀδιαφόρως ἐθνότητος, συγχρόνως δὲ τὸν ἐνθερμον πόθον αὐτῆς ὑπὲρ τῆς διεθνοῦς τῶν ἐπιστημόνων συνεργασίας.

Καὶ ἐπὶ τούτοις ὥς μοι ἐπιτραπῇ νὰ συγχαρῶ ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου πάντας καὶ ἰδιαιτέρως τοὺς νεαροὺς συναδέλφους μου διὰ τὴν φιλότιμον αὐτῶν ἄμυναν πρὸς ἀξιοπρεπῆ καὶ ἀρμόζουσαν εἰς τὴν κοιτίδα τῶν γραμμάτων παράστασιν ἐν τῇ διεθνείᾳ κόσμῳ τῆς ἐπιστήμης.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ: *Περὶ δημοσιονομικῶν ἰδεῶν τοῦ Ξενοφῶντος ὑπὸ κ. Α. Μ. Ἀνδρεάδου.**

ΣΥΝΕΔΡΙΑ. — "Ἐκθεσις περὶ τῶν ἔργων τοῦ ἡφαιστειολογικοῦ τμήματος κατὰ τὴν σύνοδον τῆς Διεθνοῦς γεωδαιτικῆς καὶ γεωφυσικῆς Ἐνώσεως εἰς τὴν Πράγαν,* ὑπὸ κ. Κωνστ. Α. Κτενᾶ.

Ἡ γενικὴ σύνοδος τῆς Διεθνοῦς γεωδαιτικῆς καὶ γεωφυσικῆς Ἐνώσεως συνήλθεν εἰς τὴν Πράγαν ἀπὸ τῆς 3 μέχρι τῆς 10 Σεπτεμβρίου 1927.

Ἡ Ἐνωσις περιλαμβάνει, ὡς γνωστόν, ἑπτὰ τμήματα αὐτοτελῆ: Γεωδαισίας, Σεισμολογίας, Μετεωρολογίας, γῆνιου Μαγνητισμοῦ, Ὑδρολογίας, Ὠκεανόγραφίας καὶ Ἠφαιστειολογίας, τὰ ὅποια συγκροτοῦν ἐκάστοτε μερικὰς καὶ γενικὰς συνόδους, ἰδρῦθη δὲ κατὰ τὴν γενικὴν συνέλευσιν τοῦ Διεθνοῦς Συμβουλίου Ἑρευνῶν (Comité

* Ὡς δημοσιευθῇ εἰς ἐπόμενον τεῦχος.

* CONST. A. KTÉNAS. — Rapport sur les travaux de la Section de Volcanologie à l'Assemblée de l'Union géodésique et géophysique Internationale à Prague. — Ἀνακοίνωσις (ἀρ. 35) ἐκ τοῦ Ὄρυκτολογικοῦ καὶ Πετρολογικοῦ Ἐργαστηρίου τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.